

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Časopis prejemajo le člani strok. organizacij, ki so priključene Strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Straža v viharju!

Mogoče se bo neka grupica ljubljanskih študentov jezila, da smo dali današnjemu članku tak naslov, kakršnega nosi njihov časopis. Toda ne moremo pomagati. Tak naslov zaslužijo ljudje, ki so v resnici šli skozi vihar in niso klonili. In če je šel kdo skozi vihar in ni klonil, potem so to naše svobodne delavske organizacije, ki so šle skozi nešteto viharjev, pa niso nikoli klonile.

Ravnokar se vračajo naši delavski bataljoni zopet v svoje izhodne postojanke. Za nami so volitve obratnih zaupnikov, ki se vrše vsako leto v mesecu januarju. In vsako leto morajo izdržati naše organizacije vihar vseh mogočih nasprotnikov.

Kaj vse morajo prestati naši pionirji svobode in človeškega dostojanstva, da vzdrže v svojih pozicijah. — Gospodarji in njihovi hlapci in od hlapcev hlapci, vsi so na nogah, da bi porušili njihovo samozavest, da bi jim nagnali strah v kosti in jih napravili za ponižne slugе svojih želja. Kolikim družinskim očetom se je zopet tokrat

grozilo, da bodo ob službo in ob kruh? Koliko mladih naših avantgardistov je bilo denunciranih, da so komunisti? Nešteto je teh slučajev!

In rezultat?

Zopet stojimo tu in zremo ponosno na naše zmagovite vrste. Vsi skupaj, zeleni, plavi, beli, nevtralni, neorganizirani, vsi kolikor se jih je udeleževalo bitke proti nam, vsi skupaj niso spravili toliko glasov skupaj kakor mi sami. Cela njihova številka po do sedaj znanih rezultatih znaša 3 sedmine proti našim 4 sedminam.

Evo mi smo straža v viharju, ki je v najtežjih okoliščinah, navezana sama nase, zopet enkrat izvojevala delavstvu njegov pravi obraz!!

Kdo smo mi in kdo so oni? Pojdite po tovarnah in delavnicah, pa boste skoraj na prvi pogled lahko rekli, kdo je rdeč in kdo ni. Pojdite v tobačno tovarno ali med usnarje k Indusu, med pivovarje ali lesne delavce, ali če stopite med kovinarje v Saturnus ali tekstilce v Litijo ali Kranj, kamorkoli boste prišli, povsod

boste dognali isto. Najbolj kvalificirani delavci, najbolj produktivni, najbolj disciplinirani in najbolj delavni, to so rdeči. Baš v njihovi kvalifikaciji je njihova moč, njihova samozavest, njihov ponos in njihova morala.

In nasprotniki? Postrežno osebje, odvisno od milosti gospodarjev, ki se mora naslanjati enkrat na to, drugič na drugo vladno grupo, ali na tega ali onega mojstra, direktorja ali upravnega svetnika. In ker se zaveda, da ne spada med produktivno osebje, da se tovarna vrtilahko tudi brez njega, zato mora kriviti hrbet in ne sme imeti svojega prepričanja.

Nočemo nikogar žaliti, toda resnica je taka, četudi boli.

Kaj je nam treba?

Po tolikih letih in tolikih borbah se je končno položaj popolnoma razčistil, da slednjič vemo kdo pije in kdo plača. Kot na dlani je sedaj jasno, katere so naše prvine in kaj moramo storiti, da pridemo iz tolikoletne defenzive v ofenzivo!

Najprvo moramo do dobrega povezati vse, ki spadajo v naš tabor, z organizacijskimi vezmi med seboj, da bomo nastopali povsod kot enotna, strnjena in disciplinirana enota.

Drugo: Naše organizacije moramo tako reorganizirati, v kolikor že niso, da bodo elastične, brze, kompaktne in naslonjene na produktivni element v tovarnah in delavnicah. Tretje: Skrbeti moramo, da se bo kvalifikacija našega članstva še dvignila in sicer z medsebojnim poukom, kurzi, tečaji in predavanji. Četrto: Storiti moramo vse, da bo javnost vedno pravilno informirana o naših težnjah in da se bo splošna izobrazba članstva čimbolj dvignila. K temu najboljše služi dobro časopisje, ki ga moramo tako izgraditi, da bo na višini.

To je pouk iz teh zadnjih zaupniških volitev!

Straža v viharju je uveljavila svoje stališče in sedaj pohitimo, da izgradimo še boljše šance in še višje dvignemo poedince in celoto!

Pionirji, naprej!

Proti monopolu zasebnega gospodarstva

Nauk Zedinjenih držav

Ameriški kapitalisti bojkotirajo vladno politiko s svojimi ukrepi in propagando. Prepričali so zakon o delu, zakon o mezdah in celo stanovanjsko akcijo Roosevelta, ki bi mnogo doprinesla k poživitvi gospodarstva. Kapitalisti zahtevajo zasebni monopol. Producerske korporacije, cene določajo kakor jim kaže in tudi delavske mezde. Če jim vladna politika ni všeč, sabotirajo produkcijo ter povzročajo bančne krahe. Ta politika se je doslej obnesla kapitalizmu.

Z ozirom na ta položaj je namestnik glavnega državnega pravdnika Jackson, ki umsko najbrže vodi Rooseveltovo politiko, posvaril po radiu ameriško gospodarstvo, ki napoveduje zopet boj proti navedenim reformam.

Podtajnik je rekel, da bi bil gospodarski položaj mnogo boljši, če ne bi veletrgovci, trusti in industriji ukrenili vse, samo da preprečijo reforme. Če pa ti ljudje ne bodo odne-

hali s svojo politiko, bo vlada prisiljena, da zmanjša njih nelegalne dohodke. Vlada hoče intervenirati v prid delavcem, ker podjetniki zvišujejo cene blagu, nočejo pa zvišati plač delavcem obenem.

Zedinjene države se ne nahajajo pred novo gospodarsko depresijo, kakor pravijo nasprotniki vladne politike, ki krivijo Roosevelta.

Vlada zahteva, da dobi država novo socialno zakonodajo, ker ne more biti zadnja v tem oziru.

Če monopolisti ne izpremenijo svoje politike, bo vlada dalje zasledovala njih izdatke in davke še dalje zviševala.

Ameriška vlada namerava potemtakem uvesti strogo kontrolo nad verzižniki z raznimi rezervnimi fondy, če bi monopolisti hoteli s svojo kapitalistično politiko sabotirati nje politiko. V ta namen pripravlja nove zakone.

Ameriški kapitalizem nam kaže, kako se ta boj tam vrši javno, dočim se drugod vrši za kulisami,

da se mu bo nudilo potrebno vzgojo. Na drugi strani pa je zopet dolžnost vsakega funkcionarja in slehernega člana, da dela za razvoj in napredek organizacije vseh povsod.

Vse razprave na tej seji so pokazale, da je ZRJ živ organizem in da vlada v njej res prava sloga in volja za napredek organizacije in koristi rudarjev.

Mezdno gibanje rudarjev rudnika Pečovnik.

V rudniku Pečovnik, last družbe »Bohemia«, je trenutno zaposlenih okrog 150 delavcev. Rudnik je še le v razvoju. Delavstvo še nima nobene kolektivne pogodbe. Mezde so skrajno nizke. Draginja, posebno v vprašanju stanovanj pa je v tej okolici izredno velika. Če rudar kopač s povprečno Din 700 mesečnega zaslužka mora plačati Din 200—300 za borno stanovanje in pri tem še kurjavo, poleg visokih odbitkov za socialno zavarovanje, je naravno, da mu za preživljanje in obleko ne preostane skoro nič.

Vsled navedenih dejstev, so začeli ti rudarji z odločnim mezdno gibanjem. Zahtevajo, da se jim plače povišajo tako, da bodo mogli vsaj najnujnejše potrebe kriti. Že dne 22. januarja t. l. se je vršila tožadna razprava, ki pa ni privedla do zaključka, ker je uprava podjetja nudila samo Din 2 poviška, kar pa zastopniki delavstva niso mogli sprejeti.

Dne 4. februarja se je vršila ponovna razprava v Ljubljani. Pri tej razpravi je prišlo do sporazuma, ker je uprava pristala na še en dinar poviška in razne druge ugodnosti, ki jih delavstvo prej ni imelo. S to novo kolektivno pogodbo je to dolgotrajno mezdno gibanje zaključeno. Rudarji sicer niso dosegli vsega in do česar so upravičeni. Vendar z ozirom na položaj rudnika, se je tudi njihov položaj precej izboljšal. Zato upamo, da bodo rudarji to razumeli in se vsi organizirali v Zvezi rudarjev Jugoslavije.

Rudarji in plavžarji protestirajo

S 1. januarjem t. l. je stopil v veljavo novi pravilnik o zavarovanju rudarskega in plavžarskega delavstva v državi. S tem pravilnikom, v katerem se je marsikaj izboljšalo napram prejšnjemu, so se pa žal vnesle, odnosno spremenile določbe prejšnjega pravilnika. — Nove določbe pomenijo najtežji udarec za zavarovance, odnosno za tiste, ki uživajo svoje pravice.

V prejšnjem pravilniku je bilo glede čuvanja zavarovanih let pri pokojninskih blagajni določeno v čl. 50, da je mogel delavec, ki je iz kateregakoli vzroka prenehal biti aktivni član zavarovanja, lahko čuval svoje pravice od zavarovanih let neomejen čas, to je do svoje upokojitve. — To je bilo pravično. V novem pravilniku pa se te pravice še lahko varujejo le še za določen čas. Tako morejo tisti, ki so pred 1. jan. 1930 že čuvali svoje pravice pri pok. zavarovanju, le še za tretjino časa od števila zavarov. let čuvati svoje pravice. Oni pa, ki jih varujejo po 1. januarjem 1930, odnosno so še aktivni člani, pa bodo na ta ali oni način prenehali biti, pa bodo imeli pravico do čuvanja le za polovico časa od števila varovanih let. To

se pravi, da bodo vsi tisti, kateri v tem času ne bodo upokojeni, izgubili svoje pravice.

Res je v novi pravilnik vnešena prenosna pravica teh let k splošnemu zavarovanju zoper onemoglost in starost, ako en tak rudar ali plavžar dobi delo pri podjetju, ki spada pod splošno zavarovanje delavcev. Ali kaj mu to pomaga. Tam doseže upokojitev šele s 70. letom starosti in v tem slučaju doseže najvišjo pokojnino v iznosu Din 420 mesečno. Ako pa tudi tam prekine z zavarovanjem nad 1 leto, pa zopet izgubi vse svoje pravice. Sedaj se pa vprašajmo, koliko delavcev doseže 70 let starosti in ki bi brez enoletnega prekinjenja bili zavarovani? Mislimo, da jih bo prav malo tako srečnih. Pa če bo še kdo, pa tudi več dolgo živel ne bo. Ako vsa ta dejstva in še druga, ki jih radi pomanjkanja prostora ne navajamo, pravilno ocenimo, potem si lahko mirne duše postavimo vprašanje, ali ima takšno pokojninsko zavarovanje sploh še kak pomen?

Drugi tak udarec v tem pravilniku v čl. 82 je namenjen tistim nesrečnejšem, kateri so se pri delu ponesrečili, a so po ozdravljenju bili ponovno zaposleni. Po prejšnjih pravilih je tak nezgodnik prejemal svojo rento še poleg svojega zaslužka. Po novem pravilniku bo pa v bodoče prejel le razliko do višine prejšnjega zaslužka. Torej delavec, ki je imel nesrečo, da se je delno poškabil, bo kaznovan, ker v bodoče ne bo mogel nikamor višje z zaslužkom, kakor ga je imel v času pred nezgodo.

Torej z omejitvijo pravice o čuvanju zavarovanih let pri pokojninskem zavarovanju se hoče na račun vplačanih prispevkov zavarovancev sanirati pasivo v pokojninskem zavarovanju. Z odtegnitvijo nezgodnih rent še zaposlenim nezgodnikom se hoče dvigniti aktivnost nezgodnega zavarovanja, zato da bodo mogli podjetniki pozneje znižati prispevke za to zavarovanje.

Nekaj takega pa ni nikdo pričakoval! Sploh bi človek mislil, da je to nemogoče. In vendar, zgodilo se je kljub vsem protestom slovenske delegacije. Zato so pa tudi vsi rudarji in plavžarji upravičeno do skrajnosti ogorčeni. Vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije je takoj ob znanju tega iz »Službenih novic« poslalo protestno spomenico ministrstvu za šume in rudnike v Beograd. Plenarna seja ZRJ zahteva, da se pošlje deputacijo v Beograd, da objasni na merodajnih mestih vso težo posledic teh določb, ki bi nastale za zavarovance, če se to ne popravi. In to se mora zgoditi. Nikdar in nikoli se ne sme dopustiti, da bi ves riziko v zavarovanju moral nositi zavarovane sam. Zakaj krize v sedanjem zavarovanju niso povzročili zavarovanci, temveč čisto drugi činitelji. Zato zahtevajo vsi zavarovanci od države, da valorizira prejšnjo premoženje bratovskih skladnicah in krize v zavarovanju bo takoj konec.

Neznosne mezdne razmere v državnih rudnikih.

Uprava državnih rudnikov v Sarajevu je s 1. novembrom 1937 izvedla enostransko povišanje mezd gotovemu delu delavstva. Kako pa to povišanje v praksi izgleda, pa dokazuje sledeča dva primera: po novem mezdnem sistemu bi moral imeti kopač, ki

STROKOVNI VESTNIK

RUDARJI

Plenarna seja ZRJ.

V nedeljo, dne 23. januarja t. l. se je vršila v Zagorju letna plenarna seja Zveze rudarjev Jugoslavije. Seji so prisostovali člani ožje in širše uprave ter nadzorstvo iz skoro vseh rudnikov v Sloveniji.

Iz poročila uprave je razvidno, da je ZRJ tudi v pretečenem letu zelo napredovala. To je zlasti razvidno iz prometa, ki je znašal nad 295.000 Din. Seveda so pa bili tudi izdatki zelo veliki, osobito na brezposelnosti in izredni podpori. Iz mnogobrojnih pristopnin je razvidno, da je fluktuacija v članstvu še vedno velika, ali vsekakor je tudi stalnost članstva od leta do leta večja.

Na seji se je tudi obširno poročalo o novem pravilniku o bratovskih skladnicah. Ugotovilo se je, da vse dobre stvari v pravilniku pokvari čl. 50, s katerim se daje samo začasno čuvanje pridobljenih pravic v pogledu pokojninskega zavarovanja in pa čl. 82, s katerim se odpravlja nezgodne posledice vsem onim lažjim nezgodnikom, ki so še zoposleni in niso na zaslužku prikrajšani.

K temu se sklene, da se imajo pri vseh večjih rudnikih vršiti protestna zborovanja, s katerih se imajo poslati na ministrstvo za šume in rudnike zahteve, da se zgornj navedena člena postavita v prejšnjo besedilo. Istočasno pa naj gre k ministru za šume in rudnike še posebna deputacija, ki naj g. ministru obrazloži vse zle posledice, ki bi vsled tega nastale za zavarovanje, če bi sedanje določbe čl. 50 in 82 ostale nadalje v veljavi.

K vprašanju položaja rudarjev se je po daljši debati soglasno odobrilo stališče uprave zveze, da se morajo mezdna ali druga socialna gibanja rudarjev vršiti po sklepu članstva in ne drugih neodgovornih elementov, ki nimajo s praktičnimi interesi rudarjev nič skupnega. K enostranskemu določilu mezd rudarjem državnih rudnikov, izjavlja seja, da proti takemu postopanju protestira in zahteva, da se za rudarje državnih rudnikov ponovno razpiše mezdna razprava čimprej in ugodi upravičenim zahtevam rudarjev.

V zadevi razširjenja organizacijske zavesti med rudarji se sklene, da se mora kolikor mogoče gledati na to, da bo članstvo Zveze vedno informirano o tekočem in pa

Prazniki, na katere podjetje ne bo obra-
tovalo, so: vse nedelje v letu, vsi z zakonom
priznani državni prazniki, 1. maj, Novo leto,
Sv. Trije kralji, prvi in drugi dan Velike
noči, prvi in drugi dan Binkošti, Veliki šma-
ren, Sv. Jurij, Vsi sveti in prvi in drugi dan
Božiča.

Člen 15.

Ta pogodba je napisana v 5 enakih izvodih, od katerih dobi po enega vsaka izmed pogodbenih strank, Delavska zbornica enega in Kraljevska banska uprava (inspekcija dela) enega.

Člen 15.

Ta pogodba stopi v veljavo z dnem podpisa in velja do 31. decembra 1938 s tem, da ima vsaka od pogodbenih strank pravico, isto odpovedati en mesec pred potekom roka. V slučaju, da je ne odpove nobena od pogodbenih strank, se pogodba podaljša avtomatično še za eno leto.

Sušak, 14. januarja 1938.

Za podjetje Brodogradilište i ljevaona Lazarus Sušak: De Toma s. r.

Za SMRJ sekretariat Ljubljana:

Milan Šovljanski, s. r.

Za poverenike:

Stjepan Medved, s. r., Josip Šircel, s. r.

Stjepan Milošević, s. r.

OBLAČILNI DELAVCI

Kako odpravimo šušmarstvo?

V Ljubljani je veliko konfekcijskih tvrdk, katere dajejo svoje izdelke izdelovati po veliki večini na deželo izven teritorija mesta Ljubljane. Mnogi pomočniki in mojstri iščejo delo pri teh tvrdkah, a ga ne dobijo. Taki brezposelni pomočniki in mojstri pogosto iščejo podporo pri mestnem socijalnem uradu, katere pa ne dobijo, oziroma v prav mali meri. Mnogi pomočniki so prisiljeni tako iskati si naročnike med svojimi znanci in prijatelji ter tako postanejo šušmarji.

Sedaj občinski mojstri sklepajo proračun mesta Ljubljane. Kakor se šušlja, se bodo razne postavke trošarine pri življenjskih potrebščinah povišale, vsled katerih bodo delavski sloji in brezposelni najbolj prizadeti. Potrebno pa bi bilo, da bi se trošarina na izgotovljeno obleko povišala prav občutno in to tudi za ono, katere blago je bilo prineseno iz Ljubljane. Mestna občina ima dolžnost, da svoje občane zaščiti. — Občutno zvišana trošarina na izgotovljeno oblačilo bi prisilila vse tvrdke, da dajejo svoje izdelke izgotoviti v mestu in tako bi se brezposelnost v krojaški obrti zmanjšala in šušmarstvo odpravilo. Zatorej zvišajte trošarino na mesto prineseno izgotovljeno obleko.

Vabilo na

VIII. redni občni zbor Stavbene in gospodarske zadruga »Krojaški dom«, r. z. z. o. z. v Ljubljani

kateri se vrši v ponedeljek, dne 14. marca ob pol 7. uri (pol 19. uri zvečer) v zadrugi prostorih Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22-I s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika.
2. Poročilo načelstva in predložitev računskega zaključka.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Volitev dveh članov nadzorstva.
6. Razno.

Načelstvo.

Opomba: Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se vrši uro pozneje drug ob vsaki udeležbi.

MONOPOLCI

Dne 22. januarja 1938 so se vršile volitve delavskih zaupnikov tobačne tovarne v Ljubljani.

Volilni rezultat je sledeči: vseh volilcev je 716, od teh je glasovalo za našo »rdečo« listo 409 volilcev (54 več kot lansko leto), za »zeleno« listo pa 204 volilci (8 manj kot lansko leto). Zaupnikov ima rdeča lista 7 zelena pa 4. Sicer je število (razmerje) zaupnikov enako, ali s to razliko, da je lansko leto dobila rdeča lista z ostankom sedmi mandat, letos pa zeleni z ostankom četrtega.

Mi se zahvaljujemo vsem volilcem za zaupanje, že vnaprej pa priporočamo vsem našim sodrugom in sodružicam ter somišljenikom,

da se v slučaju ponovnih volitev udeležijo vsi volitev, da s tem dokažemo nepoklicanost — naj se ne vmešavajo med nas delavce v tovarni, zakaj medsebojne spore bomo že sami zravljali brez tuje pomoči!

To pripominjamo vsled tega, ker je bil predsednik volilnega odbora klican na odgovor: 1. zakaj so se volitve tako hitro končale? (Ali naj mi delavci, člani volilne komisije, zadržujemo svoje sodelavce in sodelavke po par ur v tovarni radi volitev, ženske so bile vesele, da so bile že polodne doma!); 2. zakaj je bilo več kot pet volilcev naenkrat na volišču? (Zato, da je bilo preje gotovo!); 3. zakaj ni bilo, menda pri cigarah, tudi zelene kandidatne liste! Najbrže zato, ker so jih zeleni premalo napravili!); 4. zakaj so se dajali na volišču samo rdeči listki? (Tej trditvi se pa zelo čudimo, kakor vsem ostalim, da ni nihče od članov volilne komisije zelene liste tega ugotovil na mestu, pač pa šele par dni po volitvah, da ni mogoče stvari preiskati. Toda mi bomo stvar preiskali na vsak način, da ugotovimo, zakaj ni dotična delavka takoj stvari prijavila?); 5. zakaj se je dovolilo nekaterim delavcem, da so stali po volitvah na notranji strani volilnega lokala? (Dovoljenja ni dal zato nihče, če pa to komu od zelenih ni bilo všeč, naj bi se takoj oglašil, ne pa šele po volitvah. Končno pa je bilo tako kot letos tudi druga leta na volišču pa se ni nihče pritožil, niti od bivših »črnih« ne, za katere lahko trdimo, da so, čeprav smo bili večkrat v sporu, bolj delavsko-tovariško postopali kot pa sedanjí »zeleni«, njihovi nasledniki. Če jim ni bilo kaj všeč, so nam v obraz povedali in enako mi njim, pa ni bilo nikdar pritožbe od nobene strani. Vsi smo bili delavci! Baje so to vse pritožbe, če pa je še kje kakla dlaka v jajcu, jo bodo pa že našli pri ponovnih volitvah, če jim bo dana prilika!)

Sedaj pa še nekaj vsemu delavstvu: vsled teh pritožb (dlak v jajcu) ne bomo mogoče sedaj več volitve izvršili tako hitro, ker vemo, na kakšen način hočejo delavstvo »zezati«, ampak bo potrebno najmanj dve uri za točen pregled in iskanje delavcev po volilnem imeniku.

Kajti na volišče se bo pripuščalo samo po pet volilcev naenkrat, vsak volilec-vka bo morala povedati svoje ime, član volilne komisije bo pregledal, če je v imeniku, predsednik komisije pa bo, ko bo oddana kuverta, zabeležil v imenik, da je oseba volila.

Dolga procedura kaj ne, ali vidimo, da to zahteva delavec-vka, kateri pravijo, da bo dobro napravil delavcem, sicer je pa resnica, tako pravi zakon! Ali vemo, da veliko stvari daje delavstvu naš zakon, pa ga vendar mnogi ne spoštujejo!

Zato pa, če bodo ponovno volitve, vsi na volišče in volimo »rdeče«, da dokažemo, da se ne pustimo izigravat po manjšini, kateri nihče ničesar neče in ima vso zaslombo pri merodajnih! Zahtevamo 12 zaupnikov po zakonu za pri nas zaposleno delavstvo, ne pa samo 11. Družnost!

Sodrugom — sodružicam!

Občni zbor podružnice Saveza radnišca monopolskih preduzeča, i. p. h. v Jugoslaviji se bo vršil dne 23. februarja, takoj po delu ob 15. uri v veliki dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti.

Udeležba občnega zbora je obvezna za vsakega člana-ico. Kateri imajo kakšne predloge tako glede kakšnega novega člana, odbora ali kaj drugega, naj to sporoče pisмено s. Člamerniku do 21. februarja 1938 do 4. uri popoldne, da se bo stvar mogla predložiti še na odborovo sejo radi hitrejšega poslovanja in poročanja na občnem zboru.

Pri zadnjem izplačilu je bil nabranega denarja za bolana člana Din 534 in se je delilo: s. Medic je dobil Din 283, s. Dolenc Din 251, ki se vsem darovalcem lepo zahvaljuje. Posebna zahvala tudi gg. uradnikom in pisarniškem osebju. Družnost!

Italijanski polet čez ocean

je dal priliko našemu katoliškemu časopisu, da se je do kraja razpisalo o junaštvu italijanskih letalcev, ki so si upali na 10 tisoč kilometrov dolgo pot preko oceana. »Slovenski dom« je porabil to priliko, da je povedal tudi Francozom to kar jim gre. Oni so si pod vlado ljudske fronte tako poslabšali svoje letalstvo, da nimajo niti enega letala, ki bi se moglo primerjati s čisto navadnim italijanskim bombarderjem. Vidite, ljubi čitalci, kako enostavno se pride do dobrih letal. Treba je samo povsod upeljati fašizem, pa bomo frčali vsi po zraku, kakor angeljčki v nebesih.

Ne vemo, kako je pa stvar s temi vražjimi boljševidi. Oni so pa zadnji preleteli kar 16 tisoč km, pa ne po najbolj prometni črti, kakor je Afrika — Brazilija, kjer plove vedno na stotine ladij, temveč direktno čez Severni tečaj, kjer ni na tisoče kilometrov, razen severnih medvedov, nobene žive duše. Res je, da je takrat »Slovenski dom« oznanil celo stvar s samimi tremi vrsticami, češ, Rusi so preleteli Severni tečaj in se vtaborili tam doli nekje pri Mehiki. To je izvenlo nekako tako, kakor če bi

mi napisali: ljubljanski škof je pojedel zemljo in se dobro počuti. Toda za nas stvar s tem ni opravljena, kajti Rusi nimajo fašističnega režima in sedaj nastaja vprašanje, kako si v zrak sploh upajo, ko vendar Francozi prav iz tega razloga nimajo dobrih letal? Ali nima pri celi zadevi »hudič« svojih prstov vmes?

Znani pisec opolzkih knjig.

Wandervelde se je podal te dni iz Belgije v Španijo pogledati, kako kaj gre rdečim bratcem tam doli. Tako je te dni poročal »Slovenski dom« svojim čitateljem to senzacionalno vest, ne da bi se zavedal, kakšne zmešnjavo je ustvaril s tem med našimi tukajšnjimi rdečkarji. Ti so do sedaj mislili, da piše znane »opolzke« knjige, kakor je n. pr. »Popolni zakon« znani zdravnik Van de Velde, pa so kljub temu, da ima tako slično ime znanega belgijskega socijalističnega prvaka, vendar še vztrajali v rdečem taboru. Sedaj pa, ko so izvedeli, da je začel stari Wandervelde poleg agitacije za socializem še svinjati, so pa začeli v trumah izstopati.

Da, da, dobro časopisje je molitve res vredno, pa tudi — potrebno.

40 let danske strokovne zveze

V Kopenhagenu se je vršila 3. januarja 1938 konferenca, ki je imela namen pojačati in utrditi dansko strokovno gibanje. Uspeh te konference je bil, da so se vse svobodne strokovne organizacije združile v danski strokovni savez.

70.000 članov v letu 1898 — 440.000 članov v začetku leta 1938 dokazuje, kako velikansko je spoštovanje danskega proletarijata do svoje strokovne organizacije, do svobodne strokovne zveze, ki predstavlja 67 organizacij. Izven te zveze je še 16 organizacij z okoli 38.000 članov. Verskih, žutih ali sličnih strokovnih organizacij Danci ne poznajo, odnosno so brez pomena. Strokovne organizacije so kljub krizi in včasih tudi večji brezposelnosti ne le obdržale plačilne in delovne pogoje, ampak so jih v mnogih primerih celo zboljšale. Članstvo še vedno narašča. Z organizacijami pa, ki še niso priključene državnemu savezu (enakim našemu URSSJ), se vrše pravkar pogajanja za priključitev in izgleda, da pride do splošne priključitve.

Našim paznim čitalcem delavskih časopisov je to itak že več ali manj znano, ker so v zadnjih letih mnogi poročali o raznih napredkih na demokratičnem severu. Kakor se je razgibala strokovna delavnost, tako se je začela razvijati naobrazba danskega proletarijata in četudi z najskromnejšimi začetki. Razmeroma je res še zelo mlada, ker se je prejšnje izobraževalno delo v strokovnih organizacijah, stranki in drugih delavskih organizacijah združilo še le 1. 1924. v delavsko izobraževalno zvezo.

Baš radi tega pa nas morda to tembolj presenetiti, ko čitamo, da je število aktivnih udeležencev pri čez vso državo razširjenih predavanjih, študijskih krožkih, večernih šolah itd. preko 100.000.

Pomen tega velikega števila pa bo šele tedaj jasen, če pomislimo, da se gre tu le za slušatelje, ki so večinoma le od oktobra do aprila, torej v zimskih mesecih, zbrani in to tedensko najmanje dvakrat, ko se izobražujejo o zgodovini delavskega pokreta, strokovne organizacije, narodnega gospodarstva, socijalne politike, socijalne statistike, tujih jezikov itd. Niti ene stvari ni, ki se dotika delavskega gibanja ali delavskih vprašanj, da jih delavstvo ne bi obravnavalo, pa tudi

ni skoro kraja v vsej državi, kjer se za ta vprašanja delavstvo ne bi zanimalo.

Poleg zborovanj strokovnih in strankinih se uri delavstvo še na delavskih visokih šolah itd. Tako na pr. sta priredili obe delavski visoki šoli samo v poletju 1937 39 eden- in dvotedenskih kurzov z 2617 udeleženci. Ti kurzi so namenjeni predvsem za izboljšanje funkcionarjev in izpolnjujejo po načrtu delo študijskih krožkov in večernih šol. Tudi po državnem radiju se nudi delavstvu najširšo izobrazbo. Posebno dragocena in zanimiva je diskusija o gospodarskih in političnih problemih in radio propaganda. Niti enega aktualnega gospodarskega ali političnega dogodka ni, ki se ne bi na ta način pred vso javnostjo obravnavalo. — Danska ima še vedno procentualno največ poslušalcev izmed vseh evropskih držav.

Končno: Vse to je razveseljivo dejstvo tihega toda močnega organizacijskega dela. Dansko delavstvo ve, da je znanje moč!

Kadar bo naše delavstvo sprejelo to geslo, takrat bo napočilo tudi zanj drugačno spoštovanje od one strani, ki ga danes z vso silo izkorišča in zatira. Za pozdraviti je lanski ukrep Strokovne komisije v Ljubljani, ki je organizirala delovno šolo, kjer se izobrazuje ljubljanske in okoliške delavce. Obiskovalcev te delovne šole je vedno okoli 80 rednih članov, predvsem stavbinskih in lesnih delavcev. Žal, da je zanimanje ostalega delavstva za to šolo premalo, dočim bi se morali te šole udeleževati predvsem vsaj vsi odborniki vseh ostalih strokovnih organizacij kakor: kovinarjev, živilcev, monopolcev, brivcev, krojačev itd.

Ta delovna šola je potrebna za vsakega delavca, zato mislim, da jo bo Strokovna komisija tudi v prihodnji jeseni otvorila in da bo udeležba vsaj podvojena. S tem bomo pokazali, da je tudi za nas edino pravilno geslo: Znanje je moč!

Ob 10-letnici »Conkarjeve družbe«
naj dobi vsak član
vsaj še enega člana!

BELEŽKE

Sodobne molitve.

Naše krščansko časopisje je objavilo te dni program molitev, ki se imajo opraviti po vseh cerkvah. Med drugim se bo molilo: »za pospeševanje dobrih filmov in časopisja, za sprejetje konkordata in za — zmago generala Franca.«

Križ in kladivo

so si izbrali naši krščanski socialisti za svoj znak. Menda so mislili, da si bodo s križem pridobili našo-katoliško gospodo, s kladivom pa delavce, pa bodo lepo združili vse skupaj v enem hlevu, po svetopisemskem reku, »da bo slednjič zmagalo na svetu načelo, en hlev in en pastir«. Na hlevu bo narisano kladivo, pastir bo nosil pa križ. No, pa njihov strogi papa »Slovenec« tudi takega programa ne dovoli. V dolgih razglabljanjih je slednjič dognal, da je poleg srpa tudi kladivo boljševiski znak in, če se hočejo

krščanski socialisti oprati suma, da niso v zvezi s samim »Stalinom Groznim«, kakor ga imenuje »Slovenec«, naj vržejo kladivo lepo v ropotarnico.

Če bi pa krščanski socialisti ne razumeli gosposkega miglaja iz »Slovenca«, bodo pa dobili krepkejšo lekcijo od Škrbčevega »Gorenjca«, ki je že poslal kar šest duhovnikov med krščanske socialiste, da jih izprašajo, kaj pomeni pravzaprav njihovo »nerganje«. Gospodje so pri tem povpraševanju dognali, da tiči za vsem tem skomina po — ljudski fronti. Tako stoji naši dični krščanski socialisti slečeni do gola telesa pred strogim tribunalom in ne vedo ne naprej, ne nazaj. Ker se nam smilijo, jim pošljamo brezplačno tale dober nasvet: Če se hoče oprati suma boljševisma, udeležujte se pridno molitev za zmag generala Franca, ki se vrše te dni po naših cerkvah, pa boste zopet sprejeti v krščansko občestvo.

MLADINSKI VESTNIK

Vajenci in strokovne organizacije

Vedno bolj postaja pereče vprašanje strokovnega organiziranja vajencev. Vajenci bi morali biti ravnotako kot drugi delavci vključeni v strokovni organizaciji. Potrebno pa je to predvsem zato, ker je treba mladino uvesti in navaditi na delo v strokovnih organizacijah ter tudi radi izboljšanja njenega položaja. Samo, če bomo organizirani, nam bo mogoče skupno nastopati. Kaj pa pomeni skupen, enoten nastop, itak vsak ve. Koliko važnosti polagajo n. pr. fašisti na mladino, je razvidno iz tega, da imajo hitlerjevci posebne mladinske čete, da se Ljotičevci specializirajo predvsem za dijaštvo in vajence. To pa predvsem zato, ker je mladina že po svojem bistvu revolucionarna. Fašisti pa, dobro zavedajoč se tega, izrabljajo to revolucionarnost v svoje temne namene, namreč, da zaslužijo potom raznih na videz revolucionarnih parol, mladino in potom nas druge.

Da se pa preprečijo ti temni naklepi, je treba, da vsak, kdor se zaveda resnosti položaja, naj bo star ali mlad, gre na delo, na delo za boljšo bodočnost. Boljšo bodočnost pa dosežemo samo potem enotnosti delavskega razreda. Zato pa je potrebno, da se tudi zberemo in organiziramo, in to ne samo kulturno, temveč tudi strokovno. Kajti v mladini je bodočnost.

Ti vajeniška mladina pa vstopaj v delav-

ska, namreč na marksistični podlagi ustanovljena društva in strokovne organizacije. Zavedaj se, da je samo v izobrazbi in slogi moč. Samo, če bomo nastopali v skupnih stvareh enotno, jih bomo dosegli. V nasprotnem slučaju pa smo obojeni na smrtno trpljenje in garanje. Nikjer na svetu ni kaj zastoni, za vse se je treba boriti, ampak pravilno boriti.

Da se pa mi organiziramo ravno v marksističnih strokovnih organizacijah, govori več dejstev. Predvsem to, ker so strokovne organizacije tiste, ki se bore za izboljšanje delavskega položaja, in ker smo mi, vajeniška mladina, tisti del človeške družbe, ki bo slej ko prej nastopil, je potrebno, da že v svoji mladosti skušamo trpljenje proletarijata omiliti. To pa je mogoče le, če bomo povezani v celoto in če bomo kot celota tudi nastopali. Da pa dosežemo to skupnost, to celoto, je potrebno, da smo organizirani, kajti le kot člani strokovnih organizacij bomo pravilno in tesno med seboj povezani ter nam bo na ta način omogočen nastop za izboljšanje socijalnih prilik.

Zato vsi, ki ste za omiljenje bede in zahtevajte večji kos kruha, vstopajte v delavska društva, predvsem pa v marksistične strokovne organizacije.

Kajti v organizaciji je moč!